



TILVÆKST Grovfoder nr. 28, 13. september 2024

Indhold

- **Mark**
- Høst af majs – snitning og indlægning
- Rodvæltede majs – Root lodging
- Tørstofanalyser fra Ytteborgs sortsforsøg
- **Regler og tilskud**
- Type 2-korrektion, ændret dokumentationsperiode

MARK

Høst af majs – snitning og indlægning

Af planterådgiver Peter Siebert

Med fokus på godt håndværk ved ensilering, dvs. kerneknusning, snitlængde og indlægning i silo, sikrer du kvaliteten i ensilagen.

Når høsttidspunktet er bestemt og maskinstationen er bestilt, er det vigtigt at få de sidste parametre tilpasset. Der er flere forhold, der skal være styr på afhængig af høsttidspunktet og de udfordringer der følger heraf. Det er bl.a. indstilling af snitter, indlægning i silo og beslutning om, hvorvidt der skal bruges ensileringsmidler.

Næst efter at ramme det rigtige tørstofniveau i majs, er det vigtigste kvalitetsmål for snitning af majs, at majskerne bliver knust, så de ikke passerer igennem koen, når ensilagen senere skal opfodres. Endelig skal det sikres, at det finsnittede materiale indlægges og pakkes ordentlig i stakken, uden der kommer saftfløb.

Kerneknusning

Husk jævnligt, ikke mindst særligt i starten, at kontrollere at majskerne bliver tilstrækkeligt knust.

Dette gøres nemt med en balje vand og et par håndfulde repræsentativt udtagende prøver af den nyhøstede majs. Blade og stængler vil flyde ovenpå og kerner og knuste kerner vil synke lidt mere til bunds. Dermed er det nemt at frasortere blad- og stængeldelen og vurdere kerneknusningen ordentlig, hvilket er meget svært at gøre tilfredsstillende uden at anvende den nævnte metode. Er der mange kerner, som ikke er knuste eller kun delvist afslåede, skal der ændres på indstillingen af finsnitteren så kerneknusningen forbedres.

Snitlængde

Du bør som udgangspunkt gå efter en snitlængde på 8-10 mm i majs, der høstes med mindst 30 procent tørstof. Høster du majs til den lidt grønne og tidlige side og med risiko for saftfløb ved mindre end 30 procent tørstof, kan du øge snitlængden til 15-25 mm for at mindske andelen af vand, der bliver "slået" ud af planten. Den øgede snitlængden kan påvirke kerneknusningen negativt, og du bør derfor være særlig opmærksom på kerneknusningen, hvis du fraviger den korte snitlængde, som bør være udgangspunktet.

Nogle finsnittere har monteret en Schredlage-cracker eller tilsvarende, som er to valser, der er riflede og ru i overfladen, og som løber med ca. 50 procent i forskel i hastigheden. Formålet med Schredlage er at rive majsene mere fra hinanden i stedet for kun at snitte majsene. Teorien er, at snitlængden kan øges, uden at gå på kompromis med foderoptagelsen af majsene og kerneknusningen. SEGES har i forsøg og i praksistest, testet effekten af Schredlage, og ikke fundet forskelle i foderoptagelsen i forhold til anvendelse af almindelig majsensilage. Der blev dog en bedre kerneknusning ved brug af Schredlage-cracker og tilsvarende cracker, når majsene blev høstet ved en længere snitlængde.

Indlægning i stak og ensileringsmidler

Majsene indlægges i plansilo i tynde jævne lag i hele plansiloens længde og bredde. Med jævne tynde lag menes der en lagtykkelse på fem til ti centimeter, inden det køres sammen. Hvis lagtykkelsen bliver for stor, reduceres pakningsgraden væsentligt, og der kan gå varme i stakken ved udtagning. Husk særligt ved afslutning at køre stakken ekstra godt sammen.

Som udgangspunkt er der ikke behov for at bruge ensileringsmidler, da majsensilagen er en let ensilerbar afgrøde. I nogle tilfælde kan der dog alligevel sikres/reddes noget ved brug af ensileringsmidler.

- Majsene høstes til den tørre side med mere end 35 % tørstof.
- Ved anvendelse af små mængder majsensilage og dermed lille fremdrift i stakken, mindre end 20-30 cm om dagen
- Generelt erfaringer og udfordringer med at holde stabiliteten i majsensilagen.

I sidstnævnte tilfælde bør der være særligt fokus på management og ensileringsteknik. Udover anvendelse af ensileringsmidler kan der også laves en overfladebehandling med f.eks. natriumbenzoat eller salt (NaCl).

Vil du vide mere om hvilke ensileringsmidler, der kan bruges i majs, kan du kontakte din SAGRO kvægrådgiver på telefon 7021 2040.

Høst af helsædsmajs 2024

Høsten af majs i 2024 bliver speciel på mange områder. Ovenstående artikel om høst af helsædsmajs, kerneknusning, snitlængde og indlægning i stak gælder selvfølgelig stadig også for dette år. Men mange bedrifter vil have nogle forhold i marken, som kan udfordre strategien og beslutningen i forhold til ovenstående. Majsene er sået over en lang periode og de først såede tidlige majs er næsten modne til helsædsmajs, mens de senest såede majs stadig mangler en del majsvarmeenheder (MVE), før de bliver helsædsmodne. De først såede majs er selvsagt ofte sået på de mest sunde arealer, da det var disse arealer, som var først tjenlige i det våde forår. Udfordringen ligger dog ikke i de først såede majs, da det i grove træk blot er at følge den "normale" beslutningsproces i forhold til høsten heraf.

Udfordringen kommer når de senere såede majs, som mangler en del MVE for at blive ordentlige helsædsmodne, skal høstes. Det er ofte afgrøder, der er sået på de arealer, hvor høsten bliver mest udfordrende. Det store spørgsmål er, om disse majs kan nå at blive færdige, og om de til den tid så også kan hentes hjem fra disse arealer. I normale år vil vi på nuværende tidspunkt ikke være så nervøse i forhold til at få bjærget alt majsene, men foråret og sommeren taget i betragtning, er det fristende at få hentet majsene hjem under forhold, hvor det er muligt at færdes i marken. Derfor kan vejruddisgen eller usikkerheden omkring denne være med til at bestemme høsttidspunktet for majsene, som alt andet lige vil være til den tidlige side for en stor del af den sent såede majs. I disse tilfælde skal du være særligt opmærksom på at øge snitlængden til 15-25 mm, således at du minimerer risikoen for saftfløb. Husk dog på at en øget snitlængde kan påvirke kerneknusningen negativt.

I generelle termer omtaler vi ofte sent såede majs som grønne majs, hvilket i nogle marker ikke nødvendigvis afspejler afgrødens udseende. I realiteten er majs, der omtales som "grønne majs", afgrøder, der ikke er helsædsmodne. De har som gennemsnit en for lav tørstofprocent, fordi kolben ikke er nået langt nok i sin udvikling. Begynder majsplanten at visne vil den gennemsnitlige tørstofprocent dog være lidt højere på trods af, at kolben ikke er tilstrækkeligt udviklet. En majsplante, der visner, vil ikke indlejre mere i kolben, da det kræver vækst og fotosyntese, hvorfor beslutningen om høst af majsene derfor må være, at den skal høstes, inden den visner helt ned.

Vi ved fra tidligere års analyser af "grønne majs", at de har et højt indhold af sukker, og at fordøjeligheden af majsene kan være udmærket på trods af den manglende stivelse. Fordøjeligheden kan dog blive meget udfordret, hvis stakken med grønne majs har saftfløb, hvor en stor del af sukkeret kan løbe af stakken. Det bliver derfor kompromisets kunst at få taget den rigtige beslutning om høst af helsædsmajs og dernæst indlægning af afgrøden i siloen. I mere normale

år vil det for manges vedkommende være plan B eller en nødløsning at hente resten af majs hjem med en mejetærsker på bæltet og så høste den resterende del som kernemajs. Denne plan er dog lige så udfordret af, at de sent såede majs næppe når at blive tilstrækkelig modne til kernehøst. Derfor er udgangspunktet, at sent såede majs i langt de fleste tilfælde kun egner sig til helsædsmajs.

Rodvæltede majs – Root lodging

Af planterådgiver Thomas Harbo

Root lodging er en ny risiko, vi skal forholde os til, hvis de mere våde vækstforhold skal være den nye normal.

Som jeg skrev i TILVÆKST Grovfoder nr. 27 ses rodvæltede majsplanter flere steder. Væltede planter ses såvel i sortsforsøgene som i marker. Flere sorter ser ud til at være ramt. Aktuelt har vi meldinger om rodvæltede planter i sorterne Conclusion og Benco.

Fænomenet har ikke noget dansk navn men omtales med den engelske betegnelse 'root lodging', hvilket kan oversættes til 'rodvæltning' eller 'rod-lejesæd'. I sidste uge var fænomenet helt nyt for mig, men lidt research har vist, at det kun er os i "frontlinjen", der ikke kender til root lodging, mens det ikke er nyt for majsfrø-firmaerne, der bl.a. bedømmer og giver alle sorterne i deres egne screenings- forsøg karakter for root lodging. I flere lande med stærk lerjord og traditionelt meget nedbør er det en meget væsentlig sortsegenskab. Sorter, som scorer dårligt på root lodging-bedømmelsen, kan ikke komme på sortlisten i England. Ligeledes gøres der også meget ud af at screene sorterne i Holland, hvor der er en egentlig test for standfasthed (push test), som sorterne skal igennem. Eksempelvis klarer sorten Function, som er meget dyrket i Danmark, ikke at komme på sortlisten i England pga. en dårlig karakter for root lodging.



Billede 1 Væltede majsplanter som følge af root lodging (Foto: Thomas Harbo, SAGRO)

Root lodging skyldes dårlig rodudvikling under langvarige eller gentagne meget våde forhold. Nogle sorter er tilsyneladende ikke i stand til at danne et tilstrækkeligt dybt og kraftigt rodnet under sådanne forhold. Det er forskelle, der er knyttet til sortens genetik, og som derfor reproduceres hvert år.

Ifølge majsfirmaerne skelnes der mellem early root lodging (tidlig -) og late (eller harvest) root lodging (sen -). I Danmark har det i år været late root lodging, der ses i markerne, og planterne er givetvis væltet i forbindelse med kraftig blæst den 23. august. Hvis root lodging optræder tidligere på vækstsæsonen vil det også gå ud over planternes næringsstof- og vandoptagelse, og det kan ikke undgå at begrænse tørstofproduktionen.

Nu er det første gang vi ser root lodging i større omfang i Danmark, og vi skal ikke "råbe ulven kommer" på baggrund af et enkelt års hændelser. Men det er en meget væsentlig negativ sortsegenskab, hvis forholdene fremover bliver mere våde. Frøfirmaerne ligger allerede inde med deres egne registreringer på sorterne, så du kan jo efterspørge en karakter for root lodging, når du inden længe skal købe majsfrø til den kommende sæson.

Tørstofanalyser fra Ytteborgs sortsforsøg

Af planterådgiver Vivi Ernstsén

De seneste par uger har SAGRO udtaget tørstofmålinger i Ytteborgs sortsforsøg. Sortsforsøgene er hhv. sået den 3. og 4. maj for Holstebro og Varde, hvilket i år må betegnes som noget af det tidligst sået i områderne. Tørstofmålingen er analyseret med SAGRO's NIR-scanner. I begge sortsforsøg er tørstofindholdet omkring 30 procent, hvilket betyder, at majs, som er sået omkring starten af maj, nu kan være klar til at blive høstet.

Vil du have en nærmere bestemmelse af, hvor langt dine majs er, så tøv ikke med at tage fat i SAGRO Kvæg og få lavet en tørstofanalyse. Du kan læse mere om udtagning af tørstofanalyser i TILVÆKST Grovfoder nr. 27.

I forsøget ved Holstebro følger udviklingen i tørstof det forventede billede, hvor den tidlige sort Cito KWS, er længere fremme end den noget sildigere sort Benco. I forsøget ved Varde, hvor afgrødeudviklingen hele sæsonen har været lidt efter forsøget i nord, ses dette billede ikke endnu, og der er stadig noget mindre spredning mellem sorterne. Dette forventer vi naturligvis ændres over den kommende uges tid, så der ses en afmodning af de tidlige sorter.

Tabel 1 Tørstofmålinger i sortsforsøgene ved Varde og Holstebro.

Sort	Tørstofindhold [%]			
	Sortsforsøg ved Varde		Sortsforsøg ved Holstebro	
	3. september	9. september	3. september	9. september
Cito KWS	24,3	29,8	28,2	32,6
Function	25,0	29,7	23,9	27,8
Conclusion	24,0	30,0	25,3	31,3
Prospect	25,5	29,4	25,0	30,2
Benco	25,0	29,1	21,7	28,7
CS Prosperiti	25,6	29,4	27,6	31,5

REGLER OG TILSKUD

Type 2-korrektion, ændret dokumentationsperiode

Af planterådgiver Thomas Harbo

Dokumentationsperioden er ændret for type 2-korrektion.

I de seneste år er det blevet mere almindeligt at dokumentere foderudnyttelse og effektivitet på mælkeproduktionsejendomme med en type 2-korrektion med henblik på at blive godskrevet lavere indhold af kvælstof og fosfor. Dokumentationen for den aktuelle fodring skal dække en sammenhængende periode på 365 dage; for gødningsåret 2023/2024 er dokumentationsperioden 1. august 2022 til 15. februar 2024.

Med den seneste bekendtgørelse, BEK nr. 898 af 02/07/2024, er kravet til perioden, som dokumentationen for fodringen skal omfatte, ændret. Således skal dokumentationen for type 2-korrektionen nu mindst omfatte en sammenhængende periode på 365 dage i perioden fra den 1. juli 2024 til den 31. august 2025.

Det vil sige at dokumentationen for fodringen skal samles op og beregnes i samme periode, som den skal anvendes. Det kan komme til at give problemer ved ændret fodring, fordi ændringen pågår samtidig med, at resultatet skal anvendes som dokumentation for et lavere indhold af N og P i gyllen.